

## ارتودنسی چیست؟

زیبایی یکی از نعمت های خدادادی است که لازم است به هر شکلی حفظ و نگهداری شود. دندان ها نیز قسمتی از بدن هستند که علاوه بر سالم بودن، زیبایی آنها اهمیت به سزایی در ظاهر شخص و حتی نحوه گفت و گو و ارتباط برقرار کردن با دیگران دارد. لبخندی که با دندان های ردیف و سفید زده شود، به طور مسلم از دندان هایی نامنظم زیباتر و جذاب تر خواهد بود و مخاطب را بیشتر به خود جذب می کند. علاوه بر زیبایی، دندان های نامنظم، می تواند باعث خراب شدن زودتر دندان ها (به علت گیر کردن غذا) و ایجاد مشکلاتی در دستگاه گوارش و سایر دستگاه های بدن شود.

### ارتودنسی چیست و هدف از ارتودنسی کدام است؟



ارتودنسی به معنی ردیف کردن دندان ها می باشد. هدف از این کار، مرتب کردن دندان های فک بالا یا فک پایین و یا هر دو فک می باشد، ولی دو نکته مهم دیگر را نیز به طور هم زمان باید در نظر داشت:

۱. دندان های مرتب شده در دو فک به خوبی بر روی یکدیگر قرار گیرند تا عمل جویدن به بهترین نحو ممکن انجام شود.
۲. حرکات دندانی به آهستگی و با حداقل آسیب انجام شود تا موقعیت جدید دندان ها تغییر نکند یا دندان ها صدمه نبینند.
- در تصویر سمت راست شماره ۱ دندان های نامنظم را نشان می دهد. شماره ۲ عمل ارتودنسی بر روی دندان ها و شماره ۳ دندان های منظم را بعد از ارتودنسی نشان می دهند.

### درمان در ارتودنسی چه مدت طول می کشد و مراحل آن کدام است؟

درمان های جامع ارتودنسی بر خلاف سایر درمان های دندان پزشکی، نسبتاً طولانی تر می باشند و به طور متوسط حدود ۲ تا ۳ سال به طول می انجامند. در این ارتباط چگونگی حرکت دندان ها، حتی برای دندان پزشکان نیز جالب و گاهی اوقات حیرت انگیز است. با اعمال نیرو به دندان ها بخشی از استخوان اطراف دندان خورده شده و بخش دیگری ساخته می شوند. اگر ناهنجاری فکی وجود نداشته باشد و فقط بی نظمی دندانی مشکل اصلی بیمار باشد، بهتر است درمان تا رویش همه دندان های دائمی یعنی حدود ۱۲ سالگی به تعویق بیفتد.

### دندان های شیری چند تا بوده و روش مراقبت از آنها چگونه است؟

قبل از رویش دندان های دائمی، ۲۰ دندان شیری در دهان کودک وجود دارد و پس از افتادن هر کدام از آن ها، یک دندان دائمی باید جایگزین آن شود. البته حدود ۶ تا ۷ سالگی در انتهای دندان های شیری در هر طرف و در هر فک یک دندان دائمی رویش می یابد که اتفاقاً مهم ترین دندان دائمی است که در شمارش دندان ها باید آنها را نیز در نظر داشت.

حفظ دندان های شیری، مهم ترین راه پیشگیری از بروز بی نظمی های دندانی یا حداقل پیچیده تر شدن آنهاست.

بیرون آوردن دندان های شیری و هم چنین دندان های دائمی به منظور مرتب شدن دندان ها، نباید بدون نظر دندان پزشک صورت پذیرد.

اگر ناهنجاری فکی وجود نداشته باشد و فقط بی نظمی دندانی مشکل اصلی بیمار باشد، بهتر است درمان تا رویش همه دندان های دائمی یعنی حدود ۱۲ سالگی به تعویق بیفتد.

### والدین در برخورد با بی نظمی های ایجاد شده در دندان های شیری فرزندشان چه اقدامی لازم است انجام دهند؟

گاهی بی نظمی های خفیف و متوسط دندان های کودک، موجب نگرانی والدین می گردد و به عنوان یک راه حل سریع، از دندان پزشک می خواهند که دندان های شیری کودک را برای باز شدن فضای دهان و برای مرتب شدن دندان های تازه رویش یافته خارج کنند که اصلاً اقدام درستی نمی باشد، بلکه این

کار باید پس از ارزیابی شرایط فکی و دندانی بیمار در وضعیت بسیار خاص انجام شود. به طور کلی این عمل منجر به وخیم تر شدن بی نظمی دندان ها در سال های آینده و کمبود فضا برای سایر دندان های دایمی خواهد شد و دندان در داخل استخوان جابجا خواهد گردید. در شرایط طبیعی، سرعت این حرکت یک میلی متر در هر ماه می باشد.

### برای مرتب کردن دندان ها از چه روش هایی استفاده می شود؟

برای مرتب کردن دندان ها، به طور کلی از دو نوع دستگاه یا وسایل استخوانی استفاده می شود:

۱. دستگاه متحرک ارتودنسی: که بیمار می تواند آن را از دهان خارج کند و دوباره در محل اولیه خود قرار دهد. این دستگاه اغلب در دوره دندان شیری یا شیری - دایمی و عموماً در کودکان کمتر از ۱۲ سال استفاده می شود و دندان پزشکان عمومی مهارت استفاده از این نوع دستگاه ها را در دوره تحصیل خود فرا می گیرند.



۲. دستگاه ثابت ارتودنسی: که به طور محکم به دندان ها متصل است و بیمار نمی تواند آن را از دهان خارج کند. قرار دادن و به کارگیری و تنظیم این دستگاه فقط در دوره های تخصصی ارتودنسی آموزش داده می شود و از درمان های پیچیده محسوب می شوند که حتماً باید تحت نظر متخصصین ارتودنسی انجام شود. متأسفانه برخی از دندان پزشکان عمومی، بدون آموزش کافی و تجربه لازم اقدام به معالجه با این وسایل می کنند و صدمات وسیع و جبران ناپذیری از جمله تحلیل ریشه دندان ها یا خوردگی استخوان برای بیمار ایجاد می نمایند. این نوع دستگاه ها پس از رویش دندان های دایمی و به طور معمول پس از ۱۲ سالگی برای مرتب کردن دندان ها به کار می رود.

### بهترین سن برای درمان ناهنجاری های دندانی - فکی کدام است؟

بهترین سن برای تشخیص ناهنجاری های دندانی - فکی، سن ۷ سالگی است. البته بهترین سن معالجه، بسته به نوع ناهنجاری متفاوت است. به طور مثال بهتر است درمان عقب بودن فک پایین در سنین ۹ تا ۱۰ سالگی و عقب بودن فک بالا در حدود سنین ۷ تا ۸ سالگی آغاز شود.